

Poblat de la Roca Gavarret

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Dins el recinte del castell de Gavarrós
Emplaçament	Dins el recinte del castell, orientat a l'oest mirant al riu. S'hi va per un sender des de la caseta
Alçada:	1088,5
Coordenades:	
Latitud:	42.26889
Longitud:	1.92732
UTM Est (X):	411538
UTM Nord (Y):	4680188

Classificació

Número de fitxa	08099-174
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Perdut enmig del bosc i completament cobert de vegetació.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Assentament (jaciment)
Observacions protecció:	BCIN. Llei 9/1993
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00400004
Fitxes associades:	
Castell de la Roca Gavarret	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Restes d'un poblat situat al vessant sud de la Roca on s'alça el castell de la Roca Gavarret i situat dins el seu recinte fortificat. Les restes medievals estan situades mirant al riu de Gavarrós entre els dos turons on hi trobem les restes del castell. Per una banda el turó on hi ha les restes de la "sala" i situat al nord mirant al coll de Trevanoses i de l'altre la "roca dels moros" on hi ha la cisterna i el clos sobirà. Entre les dues torres hi ha una falla natural que continua pel solà de Sant Marc i el coll de Montdern amb els llocs de la Rabassa i la Rabasseta. El poblat es disposa en terrasses artificials que van descendint al riu de Gavarrós. Arreu s'endevinen les restes dels antics habitatges formats per estructures rectangulars amb una o dues habitacions separades per murs de pedra d'uns 60 centímetres d'ample i formats per blocs irregulars, units amb argila de calç i pedres. S'identifiquen un nombre important d'habitatges dins un clos emmurallat i també una zona de diverses feixes de les vinyes i camps de conreu.

Observacions:

Aquest poblat situat disn els murs del castell de la Roca de Gavarrós va tenir una certa importància en temps de les baronies de Pinós. La seva disposició ens recorda al poblat de les llenes, al jaciment del vilar o al poblat de Millares. És d'origen alt medieval

Història

La història del castell de la roca de Gavarraet malgrat que la seva importància sigui en temps de les baronies de Pinós, pensem que el lloc ja existiria d'abans. De fet i en els documents de Sant Llorenç quant s'esmenten les donacions fetes per Argemir i la seva esposa Teodosen (doc. 28) al monestir parlen d'unes terres, una vinya i una casa a "Querols" dins la vall de Gavarrós " i a "Vila Seca". "ipsas terras qui sunt ad ipsos Keirolos: afrontat ipsa I terra in rio qui discurrit de Saugo, et de alia in terra Placiano, et de III parte in terra Hodesindo. Et ipsa alia pecia terra afrontat de I parte in terra Betarane, et de ali in rio, et de III in terra de domum Sancti Genesi, et de III in terra de me ipso donatore. Et ipsa vinea qui est in Villa seca, in ipso torrente, afrontat de I parte in vinea Gidemare et de alia in roca". La citació de la roca podria correspondre de ban segur al lloc on hi ha el castell. El terme del castell i del vinyet es va crear el 1255 " Galceran de Pinós va instituir en el vinyet de Gavarrós i de la-Roca i sos termes manant que ningú ni el seu bestiar entrés en la vinya d'altri sense permís ni a l'hivern ni a l'estiu" Aquest document parla del vinyet juntament amb la Roca que es situaria a la depressió de sota el vilatge fins al torrent de Gavarrós. Segons Serra i Vilaró posseïa terres a Gavarrós R. De Biure on nomenà un batlle que havia de residir a la "sala de la Roca". Aquest topònim ens dona una clara idea que correspondrien amb les restes de la "domus" localitzades al turó més proper al coll de Trevanoses. La fortalesa de la Roca va ser donada el 1280 a un tal Jaume Molins "Rocham fortitudem Roche de Gavarret" perquè en custodiés la fortalesa i se li va obligar a residir-hi nit i dia i tenir-hi un home i una dona perquè el guardessin i el defensessin i a canvi en percebrien els rèdits. El mateix 1288 Galceran de Pinós i la seva esposa Berenguera donaren el castell al seu batlle R. De Ginebret, "castrum nostrum sive Rocham de Gavarreto" per tal que el custodiés. Novament el 1291 se li torna a fer lliurament de la batllia per dos anys més. El 1295 la fortalesa coneguda com a "rupe sive forcia" va ser lliurada al procurador de les baronies R. De Vallespirans que l'arrendà per un any juntament amb la parròquia de Sant Genís i nomenà R. De Ginebret guardià del castell. El 1347 Galceran de Pinós imposa algunes multes als habitants del castell per no haver volgut fer-hi guardià " qüestió posada davant lo noble en P. Galceran de Pinós que molts eren dins lo terme del castell de Gavarret que no volia fer gaita.

El dit noble vol e diu e mana que tot hom qui tinga foch o tinga sa cabalia per si matex e haya muller, faça guayta qui privilegi ho franquea no'h aye e encara faá tota altra servitut qye toch a la comunitat". A més tenim una afrontació molt clara "Item vol i mana lo dit senyor que pus tot lo poble conex que la carrera de Perdinella sia mester e necessaria a tuyt comunament que sia presa e adobada e si prenen res de negú que sia satisfeyt a conexensa de prohomens del dit castell". Aquesta afrontació de la carrera de Pardinella és de facil interpretació ja que el castell domina l'antic camí que anava pel coll de les Trevanoses cap a la vila de Pardinella homònima. La carrera era el tram de camí que quedava separat de la zona de camps i vinyes per murs de pedra seca. Segons un fogatjament de 1381 al castell de Gaverret hi havia onze focs (onze cases o llars). Els senyors de Pinós sempre mostraran interès en aquest castell per estar situat en un lloc molt estratègic de la vall de Gavarrós, vall de Brocà Coll de Pal, Pardinella i estar en mig d'importants camins d'accés a les pastures de la zona d'Erols i Pardinella. A mitjans del segle XIV i XV les notícies són tant escadusseres fins que arriben a desaparèixer. Entenem que aquest lloc queda abandonat ja que no apareix esmentat a l'època moderna en cap moment.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-78 i 189. CATALÀ i ROCA, PERE (1997). "El Berguedà" Els castells catalans. Vol V. Rafael Dalmau Editor. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana.

